HE 179/2024 vp
(3/6 kk:n työttömyyssääntö, työnantajan ilmoittamisvelvollisuus ja työnteko-oikeuden laajentaminen)

Hallintovaliokunta 18.2.2025 klo 12.15

Hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen
TEM/MAKO/KAVOT

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työttömyyden vaikutus lupaan tällä hetkellä

- Oleskeluluvan peruuttamisesta säädetään mm. UlkL 58 §:n 5 momentissa:

  Määräaikainen oleskelulupa voidaan peruuttaa, jos niitä edellytyksiä, joiden perusteella oleskelulupa myönnettiin, ei ole ollut tai ei enää ole olemassa.

- Maahanmuuttovirastolla käytäntö, ettei se ota työperusteista oleskelulupaa peruuttamisharkintaan 3 kk:n aikana, jos työt loppuvat ennenaikaisesti

- Jälkivalvonta tuo aiempaa herkemmin ilmi tilanteet, joissa on merkkejä töiden loppumisesta

Ns. 3/6 kk:n työttömyyssääntö; uusi 58 a §

= aika, jolloin oleskelulupaa ei saa peruuttaa, eikä käynnistää peruuttamistoimia

Kolme kuukautta uuden työn etsimiseen	• yleisesti työperusteiset oleskeluluvat
Kuusi kuukautta uuden työn etsimiseen	• yli 2 vuotta Suomessa työperusteisella luvalla olleet • erityisasiantuntijat, ml. EU:n sininen kortti • yritysten yli- ja keskijohto, ICT-lain tarkoittamat yrityksen sisällä siirtyvät asiantuntijat ja johtajat
Sääntö koskee vain työperusteisia lupia eli ei koske esimerkiksi:	• pysyvät oleskeluluvat • perhesiteeseen perustuvat luvat • EU-kansalaiset • opiskelijat ja tutkijat (huom. tutkija- ja opiskelijalaki 10 §)

Mitä sääntely tarkoittaa?

- Säädetään ns. suoja-aika, jonka aikana oleskelulupaa ei saa peruuttaa, jos työntekijä jää työttömäksi (ennenaikaisesti, yllättäen)
  - ei kuitenkaan suojaa, jos ei aloitettu työntekoa tai on kierretty maahantulosäännöksiä
  - jos oleskelulupa ei ole voimassa, suoja-aikaa ei ole

- Ratkaisevaa on työsuhteen päättymisen hetki suhteessa oleskeluluvan voimassaoloaikaan
  - Irtisanomisajan ja mahdollisen kilpailukieltosopimuksen vaikutus

Muuta huomioitavaa 3/6 kk:n sääntelystä

- Toimeentulon tulee olla turvattu suoja-ajan aikana
  - Maahanmuuttovirasto *voi* ottaa selvitettäväksi niiden ulkomaalaisten, joilla vaatimuksena 2 vuoden oleskelu 6 kk:n suoja-ajan saamiseksi, osalta toimeentuloedellytyksen täyttämisen, kun suoja-aikaa on kulunut yli 3 kuukautta

- HE 68/2024 vp:n (TTOL 1 600 €) huomioiminen jatkolupa-harkinnassa

- Huom! Muuta oleskeluluvan peruuttamista koskevaa sääntelyä ja maasta poistamista koskevaa sääntelyä ei esitetä muutettavan

Keitä sääntely koskee?

- Koskee potentiaalisesti arviolta 40-50 000 ulkomaalaista

- VATT:n selvityksen (2017-2021) mukaan, jossa tarkastelussa noin 20 000 lupaa, vuosittain noin 2,5 % jäi työttömäksi ja ilmoittautui työttömäksi työnhakijaksi
  - Näistä reilu puolet työllistyi viimeistään 6 kuukauden sisällä, mutta monien työttömyys kesti kuitenkin sitäkin pidempään

- Vaikutus mahdollisiin perheenjäseniin

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus

- Voimassa ilmoittamisvelvollisuus uudesta työntekijästä
  - Työnantajan ilmoitettava Migrille, kun se ottaa palvelukseen kolmannen maan kansalaisen työntekijän – sanktion uhka (UlkL 186 ja 187 §)! Ilmoittaminen tehtävä nyt ”viivytyksettä” → muutetaan 7 päivän määräajaksi!

➢ Säädettäisiin uudesta työnantajan ilmoittamisvelvollisuudesta

  ➢ Työnantajan ilmoitettava Migrille, kun sen työntekijä on lopettanut tai lopettaa työnteon ennenaikaisesti taikka jos työntekijä ei koskaan aloita työntekoa – sama sanktion uhka kuin edellä; ilmoittaminen olisi tehtävä viimeistään 14 päivässä työsuhteen päättymisestä!

- Ilmoittaminen sähköisesti Enter Finlandissa

Työnteko-oikeuden laajentaminen

- Säädetään asetuksenantovaltuutus → VN-asetus ammattialoista, joista on valtakunnan tasolla aidosti todettua työvoimapulaa

- TEM määrittää yhdessä KEHA-keskuksen kanssa; laaditaan samaa tietopohjaa hyväksi käyttäen ja yhteistyössä ELY-alueiden kanssa ottaen huomioon alueelliset linjaukset

- Työntekijän oleskeluvan (TTOL) haltijan oikeus tehdä näitä töitä

Työnteko-oikeuden laajentaminen

- TTOL:n myöntämisessä sovelletaan saatavuusharkintaa ja sitä ohjaa ELY-keskusten (15 kpl) ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset linjaukset
- Migri myöntää TTOL:n, joka oikeuttaa työskentelemään yhdellä tai useammalla ammattialalla
- Valtakunnallinen listaus aidosti todetuista työvoimapula-aloista → TTOL-haltijalla (lupa voimassa!) on oikeus tehdä töitä, jotka asetuksessa listataan, koko valtakunnan alueella
  - Työnteko-oikeus jatkuu työsuhteen loppuun, vaikka ammattiala poistuisi VN-asetuksesta, kunhan oleskelulupa on voimassa

Kiitos!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet